

MAGYARORSZÁG ÉS AZON BELÜL A MAGYAR HONVÉDSÉG TERROR VESZÉLYEZTETETTSÉGE

1. A nemzetközi terrorizmus helyzetének rövid értékelése

A nemzetközi terrorizmusra napjainkban a közel-keleti politikai helyzet alakulása, a Balkánon folyó válság, az afganisztáni és iraki beavatkozás gyakorol befolyást. Figyelembe kell venni, hogy az afganisztáni illetve iraki helyzet megoldása nehezebbnek bizonyult mint az várható volt, és az izraeli-palesztin ellentét rendezésének folyamata is újabb és újabb – többnyire kedvezőtlen – fordulatokat vett, és vesz.

Az elmúlt évek során felszínre került adatok alapján megállapítható, hogy a terrorizmust támogató országok listája változatlan: Kuba, Irán, Irak, Líbia, Észak-Korea, Szudán, Szíria és Pakisztán. Közülük Kuba és Észak-Korea csak olyan csoportoknak nyújt menedéket, amelyek már évek óta nem fejtenek ki tevékenységet.

A 2001. szeptember 11-i USA-t ért terrortámadás az egész világ viszonylatában minden eddiginél nagyobb volumenű volt, az áldozatok száma, a tönkrement anyagi értékek nagyságrendje, a fegyverként felhasznált eszközök, valamint a keresztény nyugati világban élők tudatában végbement változások – sebezhetőség, félelem – vonatkozásában. A fenti dátum ezért fordulópont a terrorizmus történetében.

Láthatóvá vált, hogy a nemzetközi jog fellazulásával, a kapitalista világrend működési zavarai következtében kiéleződött nemzeti-, vallási-, kulturális-, szociális ellentétekkel együtt fellazultak az erkölcsi korlátok a globalizációval szemben. Ez mutatkozik meg pregnánsan a különféle repülőgép-robbantások, tömegmészárlások, öngyilkos robbantások, lakóházrobbantások, illetve az USA-t ért támadások (Bejrút, Libanon, PanAm, Világkereskedelmi Központ (WTC), Szaud Arábia, Atlanta, Kenya, Tanzánia, Jemen,) vonatkozásában.

A terroristák a globális kapitalizmus ellen globális síkon próbálják megvívni a saját terrorista háborúikat, ezért senkit és semmit nem kímélnek. A szeptemberi támadás jól példázza, miként vált napjainkra a terrorizmus globálissá. Az akcióban résztvevőket különböző országokból toborozták, egy részüket Afganisztánban képezték ki, Európa országaiban pihentették, de az USA-ban is éltek huzamosabb ideig. A támogatáshoz szükséges pénzeszközöket a világ különböző bankjaiban mozgatták, forgatták.

Kijelenthető, hogy a nemzetközi terrorizmus egyik legfőbb meghatározó tényezőjévé az iszlám fundamentalizmus talaján megjelenő szélsőségek (vallási fanatizmus, rasszista kirekesztés, antiszemitizmus, népiirtás) váltak. Tevékenységük mára kiterjed az egész világra.

2. Magyarország és a Magyar Honvédség terrorfenyegetettsége

Magyarország terrorfenyegetettségét geopolitikai helyzete, külpolitikai orientáltsága és szövetségi politikája határozza meg. Napjainkban az ismert terrorcsoportok

közül egy sincs szervezetileg jelen hazánkban. Ugyanakkor a nemzetközi és hazai tapasztalatok azt mutatják, hogy a különböző szélsőséges csoportok, szervezetek kapcsolatot építenek ki a külföldön élő honfitársaik alkotta közösségek általuk gondosan kiválasztott tagjaival. Ennek eredményeként létrejöhet egy potenciális támogatói háttérbázis, ami fontos szerepet kaphat egy később végrehajtandó akcióban (lásd 2001.09.11. USA elleni terrorcselekmények).

A Nyugat-Európában etnikai alapon működő terrorszervezetekkel (pl: ETA, IRA) kapcsolatban kijelenthető, hogy alapvetően saját hazájukban vagy az azzal határos országokban hajtanak végre terrorcselekményeket, így Magyarország terrorveszélyeztettségére egyelőre nincsenek hatással.

Hazánk demokratikus berendezkedéséből adódó nyitottsága miatt jelentős számban érkeznek a világ szinte minden országából különféle nemzetiségű személyek. Ezek egy része tanulni, más része gazdasági, kereskedelmi vállalkozások létrehozására, működtetésére érkezik Magyarországra. Mellettük egyre nagyobb számban jönnek menekültek is, akik a fegyveres konfliktusok elől, vagy egyszerűen csak a jobb megélhetés reményében indultak el hazájukból. Hivatalos adatok szerint, a menekült státus iránti kérelmet benyújtók több mint fele az eljárás végére ismeretlen helyre távozott. Ebből levonható az a következtetés, hogy a külső migránsok nagy része csak tranzitországnak tekinti hazánkat, valamelyik fejlett nyugati országba kíván átjutni. Feltehetően sok esetben sikeresen. Ez a jelenség terrorelhárítási szempontból kiemelt figyelmet érdemel, hiszen számos terrorista is megbújhat a menekültek között, akik Magyarországon tranzitálnak, majd jutnak el végleges céljukhoz.

Magyarországon csakúgy, mint a fejlett nyugati világban terjed az iszlámvallás. Ezt nagyrészt a migráció hozta magával, de ugyanakkor már fellelhetők az ilyen irányú hittérítő tevékenység hatásai is. Természetes jelenség az is, hogy egyre több iszlám alapítvány és imahely működik országunkban. Ugyanakkor köztudott tény az is, hogy az iszlám nevében fellépő terrorszervezetek előszeretettel használják fedésként (aktivisták utaztatása, pihentetése, dokumentumok, pénzeszközök és egyéb szállítmányok célba juttatása) ezeket az alapítványokat. Itt nyomatékosan meg kell jegyezni, hogy az iszlám vallás és a terrorizmus közé nem tehető egyenlőségjel.

Magyarországon viszonylag kis létszámú kurd közösség él. Egyesületük, a Kurdisztáni Információs és Kulturális Egyesület (KIKE), a hatályos jogszabályok szerint van bejegyezve, valójában azonban a Kurd Munkapárt (PKK) befolyása alatt áll. (A PKK 2002. áprilisi kongresszusán feloszlatta magát, és bejelentette, hogy KADEK - Kurdisztán Szabadság és Demokrácia Kongresszusa – néven átalakulva folytatja küzdelmét.) Az Európai Unió nem vette figyelembe a névváltozást, és a PKK-t felvette a terrorszervezetek listájára. A jelenlegi politikai helyzetben a KIKE részéről erőszakos cselekmények nem várhatóak, problémájukat tárgyalásos módon kívánják rendezni. Az iraki konszolidációs folyamatokba történő bevonásuk, vagy abból történő kihagyásuk függvényében ez a magatartás idővel változhat.

A délszláv térségben egymás után kirobbanó válságok (Koszovó, Macedónia, Bosznia) során a harcokban korábban részt vett, harci tapasztalatokkal rendelkező mudzsahedek a békekötések és az azokhoz kompromisszumos megállapodások miatt lassan feleslegessé, sőt nem kívánatosakká válnak. Ezért az új válságövezetben való felbukkanásukig a megkeresett pénzüket a környező „biztonságos országokban” költik el, így várható megjelenésük Magyarországon is.

Az izraeli-palesztin ellenségeskedés kiújulása is növeli Magyarország biztonsági kockázatát, hiszen számarányát tekintve jelentős súlyú palesztin diaszpóra alakult már ki korábban hazánkban, mely biztonsági kockázatot jelenthet. Az itt élő közösség tagjai figyelemmel kísérik a konfliktust, szolidaritásuknak tüntetések formájában is hangot adtak, de radikálisabb fellépésre nem került sor. (A Magyarországon élő palesztinok és szimpatizánsaik 2002 áprilisában tiltakoztak az izraeli nagykövetség előtt, és követelték, hogy az izraeli hadsereg haladéktalanul vonuljon ki a palesztin területekről. Napokkal később a Parlament előtt újabb demonstrációt rendeztek, ezen már zászlóégetésre is sor került.)

Bár egyelőre kijelenthetjük, nincs olyan terrorszervezet, amely hazai bázison szerveződne, kiemelt figyelmet kell fordítani ebből a szempontból is a hazai extrémista- és szervezett bűnözői köröknek is, mivel eszközei, együttműködői lehetnek terrorszervezeteknek, illetve céljaik elérése érdekében, maguk is végrehajthatnak terrorisztikus jellegű cselekményeket.

A taszári objektum katonai célú használatának felszámolásáig kiemelt figyelmet kell fordítanunk annak védelmére. Az amerikai katonák jelenléte következtében a laktanya, a környék, illetve az általuk látogatott létesítmények, a velük dolgozó, kapcsolattartó személyek egyaránt célpontok lehetnek.

Magyarország egyre nagyobb szerepet vállal nemzetközi békemissziókban, több alkalommal engedélyezte légterének és repülőtereinek hadművelati célú NATO felhasználását, illetve területének logisztikai támogatás célzatú igénybevételét. Ezek szintén kiváltó okai lehetnek terrorcselekmények Magyarországon történő elkövetésének a válságországokban élő terroristák vagy szimpatizánsaik részéről. Itt kell azonban megemlíteni, hogy a Magyar Honvédség nem csak hazánkban, hanem külföldön is terrortámadások célpontjává válhat. Előfordulhat, hogy az alkalmazási körzetben a helyi lakosság nem béketeremtő-, fenntartó erőknél, hanem megszállóknak tekinti őket, és a terrorcselekményektől sem riad vissza velük, velünk szemben.

A Magyar Honvédség terrorérzékenységét növeli, hogy objektumaiban nagy számban találhatóak fegyverek, lőszer, robbanóanyagok, melyek megszerzése érdekében terrorista csoportok akciókat hajthatnak végre. Ebből a szempontból azt is figyelembe kell venni, hogy a Magyar Honvédségen belül továbbra is magas a fegyver-, lőszer-, robbanóanyagok sérelmére elkövetett bűncselekmények száma. Mindannyian tisztában vagyunk azzal, hogy e bűncselekményfajta az előkészületi cselekménye lehet egy esetleges terrorcselekménynek.

A korábbi évekkel ellentétben az elmúlt években már előfordultak honvédségi objektumok elleni fegyveres támadások, melyek során egyértelműen fegyverszerzés volt a cél.

1999-ben a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola kapuőrségét támadta meg egy testvérpár, mivel fegyvert kívántak szerezni. Átmásztak a főiskola kerítésén, majd álarcot és kommandós ruhát vettek fel. Miután a mozgójárőr nem ment arra, ahol várták, bementek a parancsnoki épületbe. Itt három katonát törrel sebesítettek meg súlyosan addig, amíg az ügyeletes tiszt több pisztolylövéssel meg nem fékezte őket. Az egyik személy korábban a főiskolán tanult, így ismerte az őrszolgálat és a kapuügyelet rendjét.

2001-ben Veszprémben, az 1. Logisztikai és Támogató Ezred objektumában egy mindmáig ismeretlen személy átmászott a laktanya kőfalán, lefegyverezte a 2 fős mozgó járőrt és elrabolta sorozatlövő fegyvereiket.

Ezeket az eseteket még akkor is kiemelten kell kezelni, ha nem terrorista támadásokról van szó, ugyanis az így megszerzett fegyverek a későbbiekben terrorcselekmények végrehajtásához is felhasználhatóak.

Az elmúlt években csakúgy, mint korábban több honvédségi objektum vonatkozásában keletkezett robbantással, merénnyel és egyéb erőszakos cselekményekkel való, de a fenyegetés szintjén megmaradó információ. Az adatok elemzése tükrében megállapítható, hogy a fenti cselekményekkel fenyegető személyek döntő többsége valamilyen kapcsolatban áll(t) a hadsereggel vagy az azt megtestesítő személlyel. A merénnyel és egyéb erőszakos cselekményekkel való fenyegetések vizsgálata során a felderített elkövetők többségéről kiderült, hogy pszichésen sérült emberek, akik valamilyen problémájukra kívánják ráirányítani a figyelmet. Tapasztalataink szerint az ilyen személyek - a verbális vagy írásbeli fenyegetésen kívül - a végrehajtáshoz semmilyen előkészületi tevékenységet nem fejtenek ki.

Összességében megállapítható, hogy Magyarország ez ideig nem volt célterülete a terrorizmusnak, de nálunk is elkövethetnek terrorcselekményeket fejlett nyugati államok polgárai, külképviselői, bank, ipar- és szolgáltató érdekeltségei (főleg az USA jelképei) ellen. Hazai bázison szerveződő terrorszervezet jelenleg nincs hazánkban. Kiemelt figyelmet érdemelnek az átutazó külföldiek, illetve a letelepedni kívánó, vagy már itt élő - elsősorban a terrorszervezeteket támogató államokból érkezett - személyek, továbbá a hazai extrémista- és szervezett bűnözői körök.